הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון 2

טבת תשע"ה

נושא החודש:
תורה

יו"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m0722477774@gmail.com

דבר המערכת

מה נאמר ומה נדבר.

התגובות היו מפתיעות, הרבה מעבר לדמיון [שמלכתחילה היה מפותח...].

התגובות הרבות שהגיעו מכל עבר, ביטאו התפעלות לא רגילה, והכרת הטוב שלא מצליחה להתבטא במילים. חסדי ה' כי לא תמנו.

כפי הנראה, הבמה הזו הייתה נצרכת. והסרונה קינן בלב רבים מחניכי הישיבות ובני התורה. משכך, אין זה פלא שברגע בו היא הוקמה - היא התקבלה בהתלהבות ובשמחה גדולה - לא רועשת כמובן, אך בהחלט מאד מתרגשת.

כאן מתגלה החן והיופי של הנפש היהודית בת ימינו, המבקשת ומשתוקקת וצמאה למשהו נוסף, משהו מעבר - גבוה יותר, פנימי יותר, ואמתי יותר. זו התגלות של הרעב והצמא של הדור האחרון, שצמא רק לדבר אחד - לגאולה. וזה באמת כל מטרת העלון. לנסות - עד כמה שאפשר - להגיש מים של גאולה להרוות את צימאון הגלות.

הגלות של הנפש היהודית, היא הרגשת הריחוק והכבדות. והיא מלווה אותנו בכל זמן ובכל מקום. זכינו כולנו להיות מיושבי בית המדרש, המסובים ל'שולחן מלכים' - מאן מלכי רבנן. התורה היא חיינו ובה אנו עמלים. אך איזה פנים יש לו לשולחן מלכים, כאשר ה'מלך' אינו מסב שם?! כך, העיסוק בתורה בלי היכולת להרגיש קרוב לנותנה - מאבד את ערכו, וממילא את טעמו הערב. הגאולה, לעומת זאת, היא הרגשת הקרבה והארת הפנים, שהיא ממשיכה רוח חיים הממלאת את הנפש על גדותיה. וכשהיא מאירה, כי אז הלימוד הוא אחר לגמרי, ולא רק, אלא גם התפילה והמצוות וכל החיים, יאירו באור יקרות.

הגאולה נמצאת בתורה בעצמה, כאשר זוכים לחתור אליה פנימה - אל החלק הפנימי והמהותי שלה. וזאת ע"י הצדיקים שזכו לגלות את רזיה הפנימיים והנעלמים, שכאשר מתוודעים אליהם, מאירה התורה הנגלית - על כל פרטיה - שבעתיים. וזו היא מטרת העלון - לטעום מהפנימיות הזו, ולו משהו.

העלון הנוכחי מוקדש כולו לנושא של "לימוד התורה", מהזווית המחברת את פשטות המצווה שהיא החלק המעשי של העיסוק והיגיעה בתורה - עם החלק הפנימי שלה, המאיר את מהותה ותכליתה, וממילא את הגישה הנכונה אליה. נושא זה יהווה פתח לכל הנושאים הבאים בעז"ה.

חזקו ויאמץ לבבכם כל המייחלים לה'.

הנושאים הבאים:

- *שבט - התבודדות*
- *אדר - חג הפורים*
- *ניסן - חג הפסח*
- *אייר - ל"ג בעומר*
- *סיון - דרך הלימוד*
- *תמוז - בין המצרים*

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

התורה היא החיים

הנושא של לימוד התורה, הוא נושא רחב, ומאד מוכר. אין ספר מחשבה או מוסר שאינו עוסק בו, ואין ציבור שאינו מודע אליו. ובכל זאת יש לרבינו מה לחדש בעניין, והגישה שלו לנושא עוסקת - כמו תמיד - בצורה עמוקה ושורשית מחד, ומאידך - מעשית עד מאד.

כחלק מהנושא של "לימוד התורה", נצטרך לתת את הדעת על 'דרך הלימוד' הנפלאה של רבינו, וכן על הנושא של 'שיעורים קבועים' - מושג שנזכר פעמים רבות בדבריו הקדושים, ומשמש מאז ומעולם כאחד מאבני היסוד בחייו של כל חסיד או מקורב לברסלב - ואת זאת נעשה אי"ה בפעמים הבאות. את המאמר הנוכחי [והעלון הנוכחי בכלל] נקדיש לנושא **עצם הגישה** ללימוד התורה.

עלינו לבאר: מהי 'תורה'? ומהו 'לימוד התורה'? כמה ומדוע הוא חשוב? מה מטרתו, ומה הכוונה העיקרית שיש לנו לכוון כאשר אנו ניגשים לזה?

✦ ✦ ✦

הנושא של לימוד התורה מופיע הרבה מאד בדברי רבינו, עד שאין כמעט סימן בליקוטי מוהר"ן שהוא אינו מוזכר, אך באחד מהם אנו מוצאים את ה'הגדרה של הנושא' ממש, וזה לשונו (ליקו"מ ח"ב סימן ע"ח): "דע, כי עיקר החיים היא התורה, כמו שכתוב: "כי הוא חייך וארך ימיך", **וכל הפורש מן התורה כפורש מן החיים**".

כשאדם לומד תורה - הוא דבוק במקור החיים. הוא נוגע ממש במציאות ה' - כמעט ללא מחיצות. זהו מעמד נורא הוד, שאין לנו כלים לתפוס את עוצמתו.

ההגדרה היא מאד חריפה. לימוד התורה אינו משהו שאדם עושה 'בתוך החיים', אלא היא **החיים בעצמם**, עד שהפורש ממנה - פורש מן החיים.

למען האמת, לא מדובר כאן רק על **'לימוד** התורה', אלא על ה'**תורה**' בכללותה, שזה כולל גם את **קיום** התורה, והחיים **לאור** התורה. וכפי שאכן מתבאר בהמשך המאמר שם, שהתורה מתלבשת בכל דבר בעולם, וממילא בכל דבר שאדם עוסק - יש בו תורה נעלמת, שאם יזכה, יוכל להתחבר אליה שם, וממילא לקבל מזה חיים. וכידוע מדברי הבעש"ט שאמר: "אם **הלימוד** ב'מחליף פרה בחמור' הוא תורה, כל שכן כאשר **באמת** מחליפים פרה בחמור!". וזהו אכן אחד מיסודות החסידות בכלל ותורת מוהר"ן בפרט - שאדם צריך ויכול להיות מחובר לתורה בכל עת - גם בשעה ובמקום שאינו יכול ללמוד אותה בפועל.

ובכל זאת, בסימן זה רבינו מדבר להדיא על **לימוד** התורה (כמבואר בהמשך הסימן שם), ומכנה זאת בשם "עיקר החיים", והדבר טעון ביאור. ואדרבה, אולי כאשר נבין מהו לימוד התורה, ומדוע הוא עיקר החיים - נוכל ממילא להבין היטב, מדוע וכיצד ניתן להתחבר ל'תורה' בכל עת ומקום.

התפקיד המרכזי

יש כאן שאלה עקרונית: אם לסכם את מה שמוטל עלינו, אז מדובר בקיום רמ"ח מצוות עשה, וזהירות משס"ה לא תעשה. עליהם נוספו מצוות דרבנן וסייגים, הלכות ומנהגים, ניחא. אך בסיכומו של עניין - לימוד הדברים לכאורה אינו אלא שלב 'טכני' הנצרך כדי לדעת מה צריך לעשות, וממה צריך להיזהר. מהי אם כן "**מצוות** לימוד התורה"? לשם דוגמא: האם קריאת עלון המצורף לתרופה - המבאר מהי התרופה, וכיצד להשתמש בה - היא חלק מהרפואה?!

ובכן, אם ההנחה הנ"ל נכונה - השאלה אכן שאלה, ואין עליה תשובה.

אך כפי העולה מתוך 'פנימיות התורה' - ההנחה עצמה מוטעית! התפקיד שלנו אינו מסתיים בקיום המצוות. המצוות כולם אינם אלא 'תרי"ג **עיטין**' (כלשון הזוה"ק) - כלומר, הם רק **עצות** כיצד למלאות את ה'תפקיד'. מהו א"כ התפקיד? התפקיד בעצמו הוא גילוי המציאות האלוקית הנמצאת בבריאה, והתחברות אליה.

השי"ת ברא את העולם, באופן כזה שהעולם בעצמו מעלים ומסתיר את מציאותו יתברך. אך באמת - הוא יתברך נמצא ושורה בעולם, בכל מקום ופינה. כי 'איהו ממלא כל עלמין' ו'לית אתר פנוי מיניה' (לשון הזוה"ק). והסיבה שהוא נעלם - אינו כדי להסתתר ולהישאר נעלם, אלא להיפך: כדי שנחפש אותו ונמצא אותו. כמו, להבדיל, במשחק ה'מחבואים' - המטרה שהילדים מתחבאים היא **כדי שימצאו אותם**. וזה עיקר התפקיד שלנו - 'בגין דישתמודעין ליה'! (כלשון הזוה"ק) - לחפש ולגלות אותו.

וכיצד? ע"י המצוות! כי רצון השי"ת משתלשל לתוך מציאות העולם, **ומתגלה** אלינו בצורת המצוות שאותם ציווה עלינו לקיים (כמבואר בליקו"מ סימן ה, ל, לג, לד, ועוד), וממילא כאשר אנו מקיימים את המצוות - אנו מתחברים למציאות האלוקית המלובשת בהם, ומגלים אותו יתברך בדעתנו ובלבנו.

זה נקרא "יחוד קודשא בריך הוא ב"ה ושכינתיה". קב"ה - הוא המציאות הגלויה של השי"ת בעולמות העליונים, ו'שכינתיה' הוא מציאותו יתברך השוכנת בתוך הבריאה, כשהיא בדרך-כלל נעלמת ומכוסה מאתנו. וכאשר אנו מגלים אותו כאן בעולם - נעשה חיבור בין התגלותו העליונה לבין שכינתו בעולמנו - שזה נקרא 'יחוד', וזו היא התכלית של כל מצוה. [מצוה היא מלשון 'צוותא', כמבואר בדברי השל"ה ובכל הספרים].

ומדוע זהו התפקיד שלנו? כי זה **עיקר החיים**. חיים אמתיים הם רק המציאות של ה'. אין משהו נוסף. וממילא; מי שמחובר לזה - **חי!** ומי שלא - אינו חי. ולכן, צדיקים - המחוברים למציאות האלוקית - נקראים חיים, ורשעים - שמנותקים מזה - נקראים מתים.

התורה - שמותיו של הקב"ה

כעת נחזור ללימוד התורה. התורה היא **האור האלוקי בעצמו**, כי כל כולה שמותיו יתברך. התורה מורכבת מטנת"א - טעמים, נקודות, תגין

המשך בעמ' ד' <<<

יעקב: מה נשמע, משה? הרבה זמן לא התראינו.

משה: ברוך ד', גם אני שמח לראות אותך.

יעקב: כשבאתי לבית המדרש ראיתי אותך לומד בכזה התמדה וצימאון, לכן לא רציתי להפריע לך, וחיכיתי שתסיים את הלימוד. אבל את האמת, אני קצת מתפלא, כי כפי שהבנתי ממך - נהיית ברסלב'ר, ותמיד ידעתי שהברסלב'רס לא לומדים, רק מתפללים וצועקים, או רוקדים ושרים, אבל התורה לכאורה שייכת לליטאים לא לברסלבים, אני לא צודק?

משה: דווקא אני מאז שהתקרבתי לברסלב, התחזקתי יותר בלימוד התורה.

יעקב: טוב, אתה הרי גדלת כליטאי, אבל הברסלב'ים האמתיים, האותנטים, לא לומדים כל כך. הלא כן?!

משה: קודם כל, המושג "ברסלבר אותנטי" הוא לא מדויק, יש בברסלב עשרות או מאות גוונים מכל קצוות תבל, וכל אחד סבור שהוא אותנטי, ובאמת כולם צודקים וכולם אותנטיים. כי כולם יונקים מאותו מקור, וכולם עובדים את השם על פי הדרכתו של מוהר"ן, אך דווקא לכן אין הוכחה ממה שעושה קבוצה אחת או עשר קבוצות מהמכלול.

מה שיותר חשוב, ובפרט לך כליטאי שבודק כל דבר מבפנים ובעיון, הוא לבדוק מה "תורת ברסלב" אומרת על הנושא, האם היא מחנכת ללמוד או לא ללמוד.

יעקב: נשמע מעניין בהחלט. נו, מה אתה אומר יש משהו בספרי ברסלב על 'תורה'? לא רק על שמחה והתבודדות?!

משה: בא נפתח ליקוטי מוהר"ן. תורה א: "ע"י התורה נתקבלים כל התפלות...". תורה ב': "וכל התורה שאדם לומד לשמור ולעשות הם ניצוצי נשמות...". תורה ג': "והתיקון הוא ע"י שילמוד בלילה תורה שבע"פ...", וכן הלאה. אין כמעט סימן בליקוטי מוהר"ן שלא מוזכר בה לימוד התורה.

נעבור ל"שיחות הר"ן", שם נמצא ג"כ הרבה שיחות נפלאות ומתוקות המעוררות ומחזקות ללימוד התורה, ולדוגמא (שיחה י"ז) "הוכיח את אחד על התמדת הלמוד, ואמר לו: מדוע לא תלמד? מה תפסיד בזה, הלא תקבל עולם הבא על הלימוד?! ואין צריך לומר כשהתורה מראה אהבה לאחד אז **אין רוצה כלל עולם הבא רק שרוצה את התורה בעצמה...** ובדורות הללו בעוונותינו הרבים נפל לימוד התורה מאד", ועוד כמה וכמה שיחות כיוצא בזה.

ובספר "עלים לתרופה" (בתחילתו) מובא מכתב שכתב מוהר"ן זיע"א לחתנו וז"ל שם: "בַּקָּשָׁתִי מֵאַהוּבִי חֲתָנִי, **שֶׁתִּלְמֹד בְּכָל יוֹם שִׁעוּר גְּמָרָא וּפוֹסֵק, שֶׁלֹּא תַּעֲשֶׂה חַס וְשָׁלוֹם מִטָּפֵל עִקָּר**, רַק אֶת הָאֲלָקִים יָרֵא וְכוּ' כִּי זֶה כָּל הָאָדָם". ובמכתב נוסף שם: "גַּם יִרְאֶה לְהוֹדִיעַ לִי מֵעֵסֶק לִמּוּדוֹ, וְכַמָּה דַּפִּין גְּמָרָא הוּא לוֹמֵד בְּכָל יוֹם, **כִּי בְּאֵלֶּה חָפַצְתִּי שֶׁיִּתְמִיד בְּלִמּוּדוֹ**, וְזֶה כָּל מְגַמּוֹתַי וְדֵי לַמֵּבִין".

יעקב: בוודאי, כל יהודי יודע שלימוד התורה הוא חשוב, אבל אותנו בישיבות חינכו שהתורה היא 'עצם החיים', 'אויר לנשימה', 'עיקר יסוד ובנין כל האדם'.

משה: אכן. בא נדפדף הלאה, ותראה לשון מבהיל (ליקוטי מוהר"ן תניינא ע"ח): "דע, כי עקר החיים היא התורה, כמו שכתוב: "כי הוא חייך וארך ימיך", **וכל הפורש מן התורה כפורש מן החיים**. ועל כן לכאורה הדבר תמוה ונפלא: איך אפשר לפרוש עצמו מן התורה אפילו שעה קלה"? עיי"ש בהמשך הדברים.

יעקב: אוהו, באמת נשמע מעניין.

משה: ואתה מסתמא מבין שזה רק טיפה מן הים ממה שיש ב"ליקוטי מוהר"ן", "שיחות הר"ן", ו"ליקוטי הלכות" - על הנושא של לימוד התורה, רק אי אפשר עכשיו להביא הכל.

יעקב: אני מבין. א"כ אולי באמת תסביר לי מה קורה כאן, הרי ברסלב זה התבודדות ושמחה וריקודים ואורות ומילתות ועניינים, וא"כ מה הכוונה "כי **באלה חפצתי** שיתמיד בלימודו וזה **כל** מגמותי" כלשון המכתב לעיל? האם כל העניין של ברסלב זה ללמוד הרבה גמרא?! גם אם נניח שברסלב לא 'מתנגדים' ללימוד גמרא, אבל וודאי זה לא 'עיקר הנקודה של ברסלב', הלא כן?!

משה: אבאר לך מעט, ובפעם אחרת נוכל להמשיך בזה אי"ה.

העניין של "ברסלב", וליתר דיוק העניין של הצדיק רבי נחמן מברסלב [כי ברסלב אינה מפלגה שיש לה עניינים], הוא - לקרב אותנו להשי"ת, ולתת לנו "לב בשר" [נוטריקון של 'ברסלב'], היינו לב שמרגיש את השי"ת, את אהבתו אלינו, את הנחת רוח שיש לו מאתנו ומכל דבר טוב שאנו עושים, ואת קרבתנו אליו.

משכך, ברור שאין כאן שום התמקדות "דווקא" ב'תפלה' או ב'שמחה' וכדומה, אלא ההתמקדות היא סביב דבר אחד ויחיד - לקרב את האדם להשי"ת. מה שכן, יש בהחלט התמקדות גדולה סביב הנושאים שהם בעיקר אלו שמביאים לכך. כגון ההתבודדות שהיא "מעלה עליונה וגדולה מן הכל", והשמחה שהיא "מצוה גדולה", כי אכן הם עיקר הדבר שבו תלוי ההתקרבות להשי"ת, וע"י הדברים האלו האדם מתחיל להתחבר באמת לחיי האמתיים.

אך ברגע שכבר מתחיל לחיות 'חיים', מה עושים בחיים הללו? לומדים תורה ומקיימים מצוות ועובדים את השם!... כי אלו הם הכלים לחיות למעשה את החיים הטובים הללו. והרי בדיוק בשביל זה ניתנה לנו התורה, שהיא דרך דרכה יוכל האדם להיות דבוק בהשי"ת בכל מצב ובכל אופן.

ולכן מצד אחד צריך זהירות גדולה לא ללמוד בצורה לא נכונה, בצורה שמפרידים כביכול את הלימוד מהשי"ת, וענין זה מבואר בכמה מקומות בליקוטי מוהר"ן ולקוטי הלכות, אבל מצד שני כשעושים את הדבר בצורה הנכונה, בוודאי עיקר קרבת השם תלוי בתורה, שזה מה שראית בדברי מוהר"ן שהקראתי לך קודם.

וזה בעיקר מה שמוהר"ן מלמד אותנו: מהי אכן המטרה בלימוד התורה, ואיך נוכל באמת ללמוד בכל אופן, כי כולם רוצים ללמוד ולהרבה נראה שאינם יכולים, לזה בא מוהר"ן לבאר איך הלימוד נצרך לכל אחד ושייך לכל אחד, ועל כך נדבר בעזה"ת בפעם אחרת.

בית היין

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

לא עם הארץ חסיד

בַּקָּשָׁתִי מֵאַהוּבִי, שֶׁתִּלְמֹד בְּכָל יוֹם שִׁעוּר גְּמָרָא וּפוֹסֵק, **שֶׁלֹּא תַּעֲשֶׂה חַס וְשָׁלוֹם מִטָּפֵל עִקָּר**. רַק אֶת הָאֲלָקִים יָרֵא וְכוּ' כִּי זֶה כָּל הָאָדָם. (מכתב רבינו ז"ל, נדפס בעלים לתרופה)

יִרְאֶה לְהוֹדִיעַ לִי מֵעֵסֶק לִמּוּדוֹ, וְכַמָּה דַּפִּין גְּמָרָא הוּא לוֹמֵד בְּכָל יוֹם. **כִּי בְּאֵלֶּה חָפַצְתִּי שֶׁיִּתְמִיד בְּלִמּוּדוֹ, וְזֶה כָּל מְגַמּוֹתַי**. (מכתב רבינו ז"ל, נדפס בעלים לתרופה)

כָּל צַדִּיק צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לַמְּדָן בַּתּוֹרָה, וְחָסִיד בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים. כִּי אִם אֵינוֹ לַמְּדָן, אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה 'וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד'. (ליקוטי מוהר"ן חלק ראשון סימן ל"א)

התורה היא עיקר החיים

אֵיךְ אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ עַצְמוֹ מִן הַתּוֹרָה אֲפִלּוּ שָׁעָה קַלָּה, הֲלֹא הִיא חַיֵּינוּ וְכוּ', וּמִי הוּא זֶה שֶׁיִּרְצֶה לִפְרֹשׁ עַצְמוֹ מִן הַחַיִּים אֲפִלּוּ רֶגַע קַלָּה ?

וְאַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה 'בִּטּוּלָהּ שֶׁל תּוֹרָה זֶהוּ קִיּוּמָהּ', אַף עַל פִּי כֵן מִי יִתְרַצֶּה בָּזֶה לְהִתְבַּטֵּל מִן הַתּוֹרָה ? אַף שֶׁזֶּהוּ קִיּוּמָהּ, אַף עַל פִּי כֵן טוֹב יוֹתֵר בְּוַדַּאי לִהְיוֹת דָּבוּק בְּהַתּוֹרָה, אֲשֶׁר הִיא הַחַיִּים וְאֹרֶךְ הַיָּמִים. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר יִתְרַצֶּה לִפְרֹשׁ מִן הַחַיִּים אֲפִלּוּ רֶגַע אַחַת ?

בִּפְרָט מִי שֶׁאוֹכֶה לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה, וּמִתְמִיד מְאֹד בַּתּוֹרָה, וְדָבוּק בָּהּ מְאֹד, מִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁאוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֵיזֶה מְתִיקוּת בַּתּוֹרָה, לְחַדֵּשׁ אֵיזֶה חִדּוּשׁ, אֲפִלּוּ אֵיזֶה פְּשָׁט בְּגִמּ"ת, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בַּעַל הַשָּׂגָה, וּבִפְרָט מִי שֶׁאוֹכֶה לְגַנְזֵיא דְּמַלְכָּא, וּמַעֲלָה זוֹ אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר בַּמֵּה, וְאֵיךְ יִתְרַצֶּה לִפְרֹשׁ מִן הַתּוֹרָה אֲפִלּוּ שָׁעָה קַלָּה. (ליקוטי מוהר"ן חלק שני סימן ע"ח)

מה זוכים ע"י לימוד התורה

הַגְּדוֹלִים שֶׁהָיוּ בַּדּוֹרוֹת שֶׁלְּפָנֵינוּ, דְּהַיְנוּ הָרַבָּנִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהָיוּ אָז, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים שׁוּם כַּוָּנוֹת, וְאַף עַל פִּי כֵן **הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת מוֹפְתִים**, רַק עַל יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקָּדוֹשָׁה, כִּי עַל יְדֵי זֶה, כְּשֶׁהָיוּ אוֹמְרִים אֵיזֶה דִּבּוּר נִתְקַיֵּם כָּךְ. (שיחות הר"ן אות י"ז)

הוֹכִיחַ אֶת אֶחָד עַל הַתְּמָדַת הַלִּמּוּד, וְאָמַר לוֹ, מַדּוּעַ לֹא תִּלְמֹד ? מַה תַּפְסִיד בָּזֶה, הֲלֹא תְּקַבֵּל עוֹלָם הַבָּא עַל הַלִּמּוּד ? וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר כְּשֶׁהַתּוֹרָה מַרְאָה אַהֲבָה לְאֶחָד, אָז **אֵין רוֹצֶה כְּלָל עוֹלָם הַבָּא רַק שְׁרוֹצֶה אֶת הַתּוֹרָה בְּעַצְמָהּ**. (שיחות הר"ן אות י"ז)

אַשְׁרֵי הָאוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ נְעִימוּת הַתּוֹרָה. כִּי יֵשׁ נְעִימוּת בַּתּוֹרָה, וְזֶהוּ הָעִקָּר, **לִזְכּוֹת לְהַרְגִּישׁ הַנְּעִימוּת שֶׁיֵּשׁ בַּהַתּוֹרָה**. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ע"א)

הכח של הלימוד בעיון וביגיעה

צָרִיךְ כָּל אָדָם לְרַפְּאוֹת נַפְשׁוֹ, דְּהַיְנוּ לְהַעֲלוֹתָהּ לִמְקוֹם שָׁרְשָׁהּ. וְזֶה עַל יְדֵי **שֶׁמִּתְיַגֵּעַ בַּתּוֹרָה**, עַד שֶׁאוֹכֶה לֵידַע אוֹתָהּ וְלַהֲבִינָה. (ליקוטי מוהר"ן חלק ראשון סימן ע"ד)

'כָּל הַמְקַבֵּל עָלָיו עֹל תּוֹרָה מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ עֹל מַלְכוּת וְעֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ', הַיְנוּ מִי **שֶׁלּוֹמֵד בְּעִיּוּן**, שֶׁמְּעַיֵּן וּמֵבִין חָכְמוֹת הַתּוֹרָה. (שם סימן ק"א)

עִקַּר הַכְּנָעָתוֹ שֶׁל הַיֵּצֶר הָרָע הוּא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כֻּלָּהּ שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. הַיְנוּ שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא מַכְנִיעַ אֶת הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אֶת הָאָדָם מְשֻׁגָּע מַמָּשׁ חַס וְשָׁלוֹם. כִּי בַּעַל עֲבֵרָה הוּא מְשֻׁגָּע, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת'. וּכְמוֹ שֶׁהַמְּשֻׁגָּעִים צְרִיכִים לְהַכּוֹתָם וְלָשׂוּם עֲלֵיהֶם שֵׁמוֹת, כְּמוֹ כֵּן מַמָּשׁ הַתּוֹרָה שֶׁעוֹסְקִין הוּא בְּחִינַת מְקֻלּוֹת וְשֵׁמוֹת, שֶׁבָּזֶה מַכִּין וּמַכְנִיעִין אֶת הַיֵּצֶר הָרָע וּמְגָרְשִׁין מִן הָאָדָם אֶת הַשִּׁגָּעוֹן וְהָרוּחַ שְׁטוּת שֶׁנִּכְנַס בּוֹ. (ליקוטי מוהר"ן חלק ראשון סימן א')

הקביעות בלימוד התורה - מוציא את האדם מכל המקומות שנפל לשם

אֲפִלּוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בִּמְצוּדָה רָעָה עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֵרוֹת חַס וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא לִצְלָן רַחֲמָנָא לִשֵׁזְבָן, אַף עַל פִּי כֵן הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל כָּךְ, עַד שֶׁיְּכוֹלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם חַס וְשָׁלוֹם.

וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, **בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לָצֵאת מִמְּצוּדָתָם הָרָעָה עַל יְדֵי הַתּוֹרָה** כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד. (שיחות הר"ן אות י"ט)

שָׁאַל לוֹ הָרַב רַבִּי נָתָן זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְאִם אֶחָד הוּא בַּעַל עֲבֵרָה מַמָּשׁ רַחֲמָנָא לִצְלָן ? הֵשִׁיב לוֹ רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְכִי אַתָּה יוֹדֵעַ גֹּדֶל מַעֲלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה ? הֲלֹא עֵסֶק הַתּוֹרָה הוּא גָּדוֹל בְּמַעֲלָה מִשְּׁמִירַת הַבְּרִית. כִּי בְּרִית בְּיִסּוֹד וְאוֹרַיְתָא בְּתִפְאָרֶת. (חיי מוהר"ן אות תקע"ג)

במה ציבורית

הרב י.פ. - ירושלים

תורה תבלין, האמנם?

מפורסם בעולם התורה, שהעצה היחידה נגד היצר היא לימוד התורה הקדושה, וכמבואר בחז"ל ובספרים הקדושים, וכידוע. אני מאמין באמונה שלמה בדברי חז"ל, ומכל מקום - במציאות, העצה הזו לא תמיד פותרת את כל הבעיות. לא מבעיא באלו שלא זכו ל'שבתי בבית ה' כל ימי חייהם', ולא מיבעיא ביושבי בית המדרש בתקופות של טרדות או שמחות וכד' כשנפגם השקידה, אלא אפילו אלו שלומדים ברצף, לפעמים מתלוננים שלמרות הכל עדיין היצר מטריד אותם. וכפי שאמר הגה"צ רבי דן סגל שליט"א (בכנס מחנכים, מובא בספר 'המדריך האישי שלך' עמ' רט): "הנה הרמב"ם כותב שלימוד התורה מוציא מן האדם את מחשבות ההבל של היצר. מדוע בימינו לא תמיד רואים שזה כך. בחורים ואברכים לומדים, ואעפ"כ ישנם בלבולים נוראיים וכו'", עכ"ד.

ובאמת מפורש בגמרא שלא תמיד הלימוד מועיל, במסכת ברכות ה. "אמר רבי שמעון בן לקיש לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר 'רגזו ואל תחטאו', אם נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר 'אמרו בלבבכם', אם נצחו מוטב, ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר 'על משכבכם', אם נצחו מוטב, ואם לאו יזכור לו יום המיתה", ע"כ. הרי להדיא שיכול להיות שיעסוק בתורה ולא ינצחו.

ואחר החיפוש בספרי רבותינו, מצאנו **שבע תנאים** הנצרכים לכך שהתורה אכן התורה תועיל לנצח את היצר, וכדלהלן:

א) מפורש בגמ' (סוטה כא.) שתורה **בעידנא דלא עסיק בה** לא מגנא מן היצר. כלומר, שגם אם אדם לומד תורה רוב היום, עדיין באותם שעות ורגעים שאינו לומד, אין לו הגנה מהיצר. וכ"כ בעלי שור (ח"ב עמ' רסב).

ב) בספר קב הישר (פרק מד): והעוסק בתורה **לשמה** היא מצלת מכל הרהורים רעים, עכ"ל. א"כ רק תורה לשמה מגינה מהיצר.

ג) לדעת הברכי יוסף המובא במשנ"ב (סי' א' סקי"ב), התורה היא תבלין רק למי שלומד גם **מוסר**.

ד) הסטייפלר זצ"ל אמר שמה שהתורה תבלין תלוי גם בדרגתו של האדם **במידות טובות**, ומי שמידותיו הטובות חלשות, יזכה מהתורה להצלה רק ביחס לטבעו הקשה, ולא במוחלט (הג"ר גרשון אדלשטיין שליט"א בשמו). וכעי"ז בטהרת הקודש להגה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל (מאמר שמה"ב פי"ד), שמי שיש לו נטיה ליצר מטבעו ובפרט אם כבר פגם, אזי אפילו בשעת עסקו בתורה מתגברים עליו ההרהורים.

ה) הגרמ"י ליפקוביץ זצ"ל אמר שהתורה תבלין רק אם מרגיש **מתיקות** התורה (דרכי החיים ח"ב עמ' רכא).

ו) לדעת הגראי"ל שטיינמן שליט"א, התורה מצילה מהיצר רק אם לומדים **לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא** (אעלה בתמר עמ' נג).

ז) לדעת המשגיח רבי שלמה וולבה זללה"ה, רק לימוד **בעיון** מציל ממחשבות זרות (מובא באבני שלמה ח"ב עמ' ז).

נמצא, שלמעשה נצרכים תנאים רבים כדי שהתורה תציל מן החטא, ואינו בהישג יד של כל אחד, ומה יעשה הבן.

אמנם אחרי שזכיתי להתקרב למוהר"ן זיע"א, אורו עיני, כי על ידו הבנתי שהדרך היחידה לנצח את היצר באמת, זה על ידי התחברות פנימית של יראה ואהבה ודבקות לקב"ה, בהתחדשות כסדר כל יום וכל שעה, ראשית ע"י עצת העצות - שעה התבודדות כל יום, ובנוסף, על ידי שאר העצות: לימוד ספרי חסידות, אמירת תהלים וליקוטי תפילות, שיחת חברים, ריקוד, בירור הנקודות הטובות, ושאר העצות הנפלאות, שכולן מכוונות אל נקודת המרכז של היהדות - ואני קירבת אלוקים לי טוב!. וממילא כשיש התחברות פנימית לקב"ה, כבר אין מקום בלב לאהבה חיצונית.

ונסיים את הדברים בדברי ר' נתן בליקוטי הלכות (הל' יין נסך ה"ג) וז"ל בתו"ד: לְהִתְגַּבֵּר עַל הַדָּמִים עַד שֶׁיֵּהָפֵךְ מַהֲפָכָה אֶל הֶפְכָּהּ, דְּהַיְנוּ, שֶׁיֵּהָפֵךְ כָּל חֲמִימוּת וּרְתִיחַת הַדָּמִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה, דְּהַיְנוּ **שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמְּצוָה וְהַדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה בַּחֲמִימוּת הַלֵּב וּבְהִתְלַהֲבוּת גָּדוֹל דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁזֶּה הַחֲמִימוּת וְהַהִתְלַהֲבוּת נִמְשָׁךְ מֵהַדָּמִים שֶׁבְּשֹׂר"ה גִּידִין, שֶׁזָּכָה לְהַכְנִיעָם וּלְהָפְכָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה... כִּי עִקַּר שְׁלִמוּת הָעֲבוֹדָה שֶׁיֵּהָפֵךְ הַיֵּצֶר הָרָע, דְּהַיְנוּ בְּחִינַת רְתִיחַת הַדָּמִים אֶל הַקְּדֻשָּׁה, אֶל הָאַהֲבָה דִּקְדֻשָּׁה, בְּחִינַת וְאָהַבְתָּ אֶת ה' וְכו' בְּשֵׁנִי יְצָרֶיךָ וְכו'**, עכ"ל.

ומקבלין דין מן דין

שיחת חברים בעבודת ה'

בעניין "לימוד התורה"

בעל מה גדול

מוהר"ן זיע"א כתב (חיי"מ שמז) שע"י הלימוד בספרו יכול להיעשות בעל-מה גדול. מעניין, שהוא לא כתב מח 'חריף', אלא מח "גדול". מה הכוונה? אולי זה מה שהרגשתי, כפי שאתאר.

מאז שהתקרבתי, ועם הזמן יותר ויותר, התחלתי להרגיש הבנה עמוקה יותר בלימוד העיון. אין בכוונתי רק לאמירת סברות יותר למדניות, גם זה, אבל עוד משהו הרבה יותר עמוק שקשה לתארו במילים.

מדובר על התחברות פנימית לנשמתה של הגמרא. כאילו שאתה 'מתחתן' עם הסוגיא הנלמדת, ונושם אותה אל תוכך. כל מילה הכתובה בגמרא מקבלת משמעות מיוחדת, מאירה בגוון מיוחד, יותר אינני רץ על פני המילים ומחפש ישר את השכל, אלא לועס כל מילה באיטיות, חוזר עליה שוב ושוב [כמובא בשיחות הר"ן (נח) שצריך להיות נוקש ודופק... עד שיפתחו לו], ואח"כ כלל המילים כולם, מתחברים לסוגיא שלמה, שמאירה גם היא בגוון מיוחד, שמוליד שכל חדש. כתוצאה מכך, מצאתי את עצמי אומר הסברים הרבה יותר עמוקים, הרבה יותר מקיפים. לא תמיד מצאתי הוכחה לכל פרט, אבל זה סוג של יסודות שהאמת ניכרת מתוכם, והם משכנעים [גם את חברי בכולל, לא רק אותי...] בעיקר ביופיים העצמי.

גם בלימוד הבקיאות קיבלתי הרבה יותר טעם. מטבעי, קצת קשה לי ללמוד בקיאות, אבל מוכרחים... אבל לאחר ההתקרבות, התחלתי לקבל הרבה יותר טעם בלימוד בקיאות מכל סוג שהוא. הרבה פעמים אני לומד סעיף בשו"ע, או משנה מן המשניות, ולפתע אני מוצא בהם טעם ויופי פנימי, וחוזר עליהם שוב ושוב, ופשוט מתענג עליהם.

כל זה נובע מכך שמוהר"ן מחבר אותנו אל השורש הפנימי של לימוד התורה, שהוא הדבקות בהשי"ת, וממילא כאשר טועמים את השי"ת, מובן מאליו מה הטעם - "טעמו וראו כי טוב ה' "!!!

י.מ.פ. ירושלים

✦ ✦ ✦

תורה או תפילה

אפתח בס"ד בשאלה, שלכאורה התשובה עליה פשוטה וידועה לכל אחד: מהי ה"עצה" העיקרית לדעת רביז"ל - לינצל מכל רע ולזכות לכל הטוב; תפילה והתבודדות, או לימוד התורה?

כמדומה, שכל הבא בשערי תורת מוהר"ן ז"ל יענה בפשיטות: **התבודדות!** כי היא עצת העצות של מוהר"ן ז"ל, ואכן כן נראה מה'תורות' על התבודדות (ליקו"מ ח"א נ"ב, ח"ב כ"ה, קי"א, ועוד); וכן מבואר להדיא בח"ב סימן ק"א שאף שיש הרבה עצות בדברי רביז"ל, אבל העצות בעצמם קשה לקיים, ולכן עיקר העצה להכל היא תפילה. אמנם בעיון קל בין בתרי אמריו הקדושים של מוהר"ן ז"ל, נראה שהעצה לכל דבר היא - **לימוד התורה!**

[ונדגיש שאין השאלה עתה מה יותר גבוה תורה או תפילה, שהיא סוגיא אחרת לגמרי, וענין זה נפתח בכמה מקומות בלקו"מ ולקו"ה ושיחות הר"ן ועוד - אבל רוב המובאות דלהלן אינם שייכים לזה, אלא השאלה כאן היא מהי **העצה העיקרית** שצריך אדם להשקיע כוחותיו כדי לינצל מהיצה"ר וכדי להשתנות לטובה בכל ענין - לדעת מוהר"ן ז"ל].

נתחיל בתורה ח' (אות ו'): "...ולבוא לזה- להפריש ולהבדיל הרע מהטוב, היינו לברר כל המידות הנמשכים מהד' יסודות המעורבים טוב ורע, הוא ע"י תורה ותפילה... ולימוד התורה יהיה ללון בעומקה של הלכה, היינו ללמוד פוסקים... וכל זמן שאינו מברר ההלכה הוא מעורב טוב ורע, ולכן אינו יכול להפריש ולבטל הרע מהטובו..." ע"ש.

בתורה י"א מבואר שע"י למוד התורה בפה, זוכה שיאירו לו כל המקומות שצריך לעשות תשובה. בתורה א' מבואר שע"י לימוד התורה בכח נותן כח ליצה"ט להתגבר על היצה"ר, ע"ש. בתורה ק"א מבואר שע"י לימוד התורה ביגיעה עד שזוכה להבינה, (היינו לימוד ב"עיון" עד שהסוגיות מאירות לו) זוכה לצאת מכל התאוות, ומחשכת גלות המידות הרעות. בתורה ס"ב מבואר שע"י לימוד פוסקים (היינו הכרעת ההלכה (כמבואר שם) והוא ענין אחר מתורה ח' הנ"ל, ששם מדובר על 'בירור ההלכה', וכאן על פסקי הלכות ודו"ק) - זוכה לבטל המחלוקת שבלב, דהיינו הנטיה ל"חקירות" ואפיקורסות שבלב.

ועוד יש הרבה, (תורה א'-קבלת התפילות. תורה ל'-צדיק ולמדן. תורה ל"ח-תורה מתוך צער ועוני. תורה עד- יציאה מהקטנות. תורה קה- עיקר התשובה. ועוד). ונזכיר רק את השיחה המפורסמת בשיחות הר"ן (י"ט) "נכספתי להמשיך את העולם לעשיה... שע"י קביעות בלימוד התורה חוק ולא יעבור יזכה לצאת מכל העבירות ומכל ההרגלים הרעים".

א"כ יש כאן מקום להתבונן: מצד אחד לכאורה נראה שע"י תפילה יוכל לבוא "לתשובה ולתורה ולכל הקדושות וכל העבודות" (לש"ק ח"ב תורה קי"א), ומאידך, נראה מרוב המקומות שהעצה היא לימוד התורה בדוקא. ואמנם ברור שלזכות לתורה צריך הרבה תפילה, אבל סוף סוף מהו עיקר העצה למעשה: תורה או תפילה?

ואענה את חלקי בס"ד (ואשמח לקבל תגובת החברים):

כתב רביה"ק בתורה ח' (אות ז') כי התפילה הוא בחינת 'בריאה בכח', ואינו יוצא אל הפועל אלא ע"י התורה שהיא בחינת 'בריאה בפועל', ואז נעשית בקשתו, עי"ש היטב.

וביאור הדבר לכאורה הוא כך: הנה יסוד מוסד בתורת החסידות, כי "זאת התורה- אדם", דהיינו שהתורה על כל חלקיה (רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת וכו') מכוונים כנגד קומת האדם על כל חלקיו וכוחותיו. [ואמנם עיקר הדבר יסודו כבר בזוה"ק וכו', אבל בספרי חסידות הרחיבו הרבה בזה, ובנו ע"ז יסודות גדולים, וגם מוהר"ן ז"ל בכמה מקומות "לומד" מגוף האדם והבריאה תורות שלמות].

ומעתה כל שינוי שהאדם רוצה לפעול בנפשו - אינו אלא ע"י התורה. וממילא, כפי חיבור האדם אל לימוד התורה וכפי האופן שלומד- כך פועל על נפשו. ולכן לימוד תורה בכח- נותן כח ליצ"ט; לימוד תורה באופן של בירור הלכה- מברר בנפשו הרע מהטוב; לימוד באופן של פסק הלכה, פועל לבטל מנפשו מחלוקת שבלבו; לימוד בהבנה באופן שמאיר לו, פועל בנפשו לצאת מחשכת המידות, וכן הלאה על זה הדרך.

אמנם "אין בפועל אלא מה שבכח", והבריאה "בכח" הוא ע"י התפילה, וממילא על כל ענין שלא התפלל לא יוכל לפעול בתורה כלל, ואע"פ שזוכה באופן כללי לאיזה התרוממות והתעלות, אבל שהתורה תעשה שינוי בנפשו בבחי' "בריאה חדשה" צריך שיקדם לזה תפילה. שהיא בחי' "בריאה בכח".

מסקנת הדברים: העצה הראשונה היא תפילה והתבודדות על כל דבר, שעי"ז פועל השינוי 'בכח' [ובודאי פועל הרבה לפי שעה עכ"פ], אבל שיהי' נעשה שינוי גמור ואמתי בנפשו 'בפועל' - זה נעשה רק ע"י התורה. (ואמנם אחר התורה שוב צריך תפילה. וכפי מאמר רביז"ל הידוע "דאווענען און לערנען או דאווענען". וכמש"כ מוהרנ"ת ז"ע בהלכות ר"ח ה"ה (אות ל"ד) שאע"פ שכל קיום העולם וכל חידוש מעשה בראשית שבכל יום וכל ההשפעות- הכל הוא רק ע"י התורה, אבל כל החיות וההשפעות הנמשכים ע"י התורה אין נגמר ציורם בשלימות ואין יורדים לעולם כי אם ע"י התפילה, ע"ש).

י.ג. קרית ספר

✦ ✦ ✦

תורה לשמה

בעניין לימוד התורה, רציתי להאיר נקודה חשובה אשר בעצם היא ידועה מאד, אך ככל שהידיעה רבה השכחה גוברת. (כדברי המסילת ישרים).

כולנו יודעים שעיקר לימוד התורה הוא "תורה לשמה", וכל מה שמותר ללמוד תורה שלא לשמה הוא רק כיון שמתוך כך יגיע ללימוד תורה לשמה. אבל בעצם העניין של תורה לשמה יש מבוכה וחוסר בהירות. ולכן זה נראה כמו דבר ששייך לצדיקים גדולים אשר זכו לאהבת תורה מופלגת אבל לא ליהודים פשוטים כמונו.

והנה ידוע בזה המחלוקת בין הגר"ח מוולוז'ין לגדולי החסידות (ועיין מש"כ הגר"א וינטרוב זצ"ל בביאורו 'יראת חיים' על נפש החיים). אבל מבלי להיכנס לזה, יש דרך שאינה שנויה במחלוקת, והיא בוודאי נחשבת תורה לשמה, ושייכת לכל אחד.

כל אחד יכול לחשוב עד כמה שהוא נהנה להיות ביחד עם אביו או חברו הטוב, אפילו מעצם השהות עמם, כל שכן כאשר נעשה קירבה של חיבוק הדדי או שאר מיני קרבה למיניהם, שאז הנעימות והחביבות גדולה הרבה יותר.

והנה על התוה"ק נאמר "שקני מנשיקות פיהו", כשאדם לומד תוה"ק הוא כביכול מתנשק ביחד עם השי"ת שאוהב אותו הרבה יותר מכל מישהו אחר, וממילא ככל שאדם יותר מאמין וחושב ע"ז, כך הוא יכול להרגיש יותר ויותר מתיקות של אהבה וקרבת ה' בזמן הלימוד. וזה בוודאי 'תורה לשמה'.

ואמנם בוודאי יש בזה דרגות בלי שעור, אבל כל אחד יכול קצת לחשוב ע"ז לפני הלימוד ועוד כמה פעמים במהלך הלימוד, ולאט לאט יוכל להרגיש יותר ויותר הרגשה נפלאה של מתיקות וקרבת ה' נפלאה בשעת הלימוד, ואשרי חלקו.

וכמובן, שכמו בכל דבר, גם בזה אי אפשר בלא תפילה. ולכן ראוי לאדם לבקש ע"ז הן באופן כללי והן לפני כל לימוד תוה"ק, שע"י הלימוד יזכה להתקרב לקב"ה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

נ.ג. קרית ספר

ניתן לשלוח תגובות ומכתבים למדור זה על הנושא של העלון הבא, עד לתאריך י' שבט

הרב י.ד. ירושלים

במדור זה ייאספו סיפורם של אברכים יקרים, שהתקרבו לתורתו של מוהר"ן

בני תורה המתקרבים ללימוד תורת מוהר"ן - מורכבים מגוונים רבים. ישנם אברכים בני עליה, שחיפשו דרך למשהו יותר פנימי ומהותי, ויותר גבוה, וזה מה שהביא אותם לזה; ומאידך גיסא, יש גם בחורים ואברכים שהתמודדו בנסיונות קשים ומרים, ולא מצאו עצה לנפשם - מציאות שרוב בני דורנו שותפים לה - ומכח זה הגיע לתורת מוהר"ן, שם מצאו את העצות והדרכים המתאימים.

בסופו של דבר הדרכים נפגשים; כי תורת מוהר"ן כוללת בתוכה את שני הקצוות גם יחד - מחד, יש בה מענה ועצה לכל מצב של התמודדות, ויהיה זה הקשה ביותר; ומאידך, היא מדריכה בפירוט כיצד להגיע למקומות הגבוהים ביותר, באופן השוה לכל נפש. כך, שלא משנה מאיזה נקודה התחלת - מלמעלה או מלמטה - יש לך בסוף את שניהם; את הגבוה מחד, ואת היכולת לא להתבלבל מהנמוך מאידך.

לשם כך, נשתדל במדור זה להביא סיפורים משני הגוונים הללו, כך שכל מי שמזהה את עצמו באיזה מקום באמצע - יוכל משניהם יחד לשאוב את החיזוק המדוייק ש'הוא' צריך.

הפעם נתוודע לסיפורו המיוחד של הרב י.ד., שהתייגע עם קשיים ונסיונות שונים עד שמצא מנוח לנפשו בברסלב, וכיום לאחר ההתקרבות, זוכה גם הוא להימנות על בני העליה.

ספר לנו מעט על הרקע שלך.

גדלתי בבית ליטאי, ולמדתי בישיבות ליטאיות. במשך השנים התמודדתי עם קשיים שונים, ואף חיפשתי את דרכי בחיים, כשבדרך אני לפעמים תועה או טועה. לבסוף בחסדי ה' הגעתי לישיבה שבה פחות מסתכלים על החיצוניות ויותר על הפנימיות, ומשתדלים לתת לכל בחור את המרחב ואת המזון הרוחני שהוא נצרך לו. ואכן, ב"ה התחלתי לעלות בתורה וביראת שמים, אבל תמיד הרגשתי שעדיין חסר לי משהו.

איך הגעת לברסלב?

למדתי בחברותא בבוקר עם בחור שהוא חסיד ברסלב מבית, והוא הציע לי ללמוד בסוף הסדר כל יום קטע מתוך הספר "שעריו בתודה" של הרב שלום ארוש שליט"א. בתחילה נרתעתי, כי הפרט היחיד שידעתי על הרב ארוש, זו העובדה שהוא חסיד ברסלב, ומיד עלתה בראשי הקונוטציה של אנשים המרקדים על גגות טנדרים ברחובות... אבל בגלל שהכרתי את החברותא שהוא רחוק מהכיוון הזה, ואדרבה הוא היה מבחירי הישיבה, שדעתו היתה נשמעת ומקובלת על כולם בכל דבר וענין, לכן הסכמתי.

למי שלא מכיר, הספר מארץ בעניין ההודאה לה' על כל פרט - בין על הטוב ובין על הרע. בתחילה לא הבנתי כלל את הרעיון שהספר מנסה לבטא, איך אפשר להודות על דברים קשים ומתסכלים?! אבל המשכנו ללמוד בקביעות, ובמשך הזמן התחלתי להבין ולהתחבר, ומשם התחילו להתגלגל הדברים.

כשהתקרב ראש השנה תשע"ד, הצטרפתי אל קבוצת חברים שנסעה לאומן, אמנם לא בתור 'חסיד ברסלב', אלא בתור חוויה רוחנית ששמעתי עליה רבות ורציתי לטעום. מאז, התחלתי להכיר וללמוד יותר את התורות והתכנים של ברסלב, ומשם נסללה דרכי בעבודת ה'. כשאני משתתף בקביעות בשיעורים, וכן בחבורות וקביעויות שונות של התחזקות ע"י תורת ברסלב.

האם היתה לך התמודדות עם הסביבה?

באופן כללי, לא הבלטתי כל כך את השם "ברסלב", ולכן לא סבלתי מהסביבה. אם כי ראש הישיבה שבה למדתי הסתייג מעט מהקשר לברסלב, ולכן לפעמים מצאנו את עצמנו לומדים בהסתרה והולכים לשיעורים בתורת ברסלב במחתרת.

כאשר התארסתי בעז"ה, המיועדת קצת חששה כששמעה על הקשר שלי לברסלב, אך כיום לאחר שהיא ראתה שזה לא **על חשבון** החיים הנורמטיבים אלא רק **מיטיב ומשביח** אותם, היא מרוצה מזה ואפילו מאמצת גם היא עקרונות מתוך הדרך.

מה הנקודות העיקריות שאתה מוצא בברסלב?

קודם כל **ההתבודדות**. הייתי רוצה להתבודד כל יום אבל זה לא בדיוק קורה, אך בימים שזה קורה - התוצאה מורגשת בהחלט, בישוב הדעת, חיזוק רוחני, הרגשת קירבת ה', יותר כח ללימוד התורה בהנאה, ועוד.

נקודה שניה היא **ההודאה לה'**. לראות את החלק הטוב בכל מה שה' עושה עמי בין בטוב בין ובין ברע, וזה מביא לחיים נעימים ומאושרים יותר, של התמקדות בחצי הכוס המלאה, וגם רואים מזה ישועות באופן קבוע.

באופן כללי אני לא תולה את הקשר לברסלב בסממנים החיצוניים דווקא, אני מרגיש שאם אתמקד בסמלים חיצוניים, זה עלול להיות 'במקום' העבודה הפנימית עבודת הלב, שזה בעצם התוכן האמיתי של ברסלב. ובאמת שמעתי שענין זה נרמז בסיפורי מעשיות במעשה מבעל תפילה, שכתוב "ועל בגדים לא היה מקפיד כלל אלא איך שהולכים הולכים", וזה מרמז על כך שמוהר"ן לא הקפיד בדווקא על הלבוש החיצוני, כי העיקר הוא העבודה הפנימית.

האם היו לך חוויות מיוחדות בקשר לנסיעה לאומן?

ובכן, הנסיעה הראשונה שלי לראש השנה כפי שאמרתי לעיל, לא היתה בתור חסיד מן המנין, אלא עבור החוויה הרוחנית. היום, כשאני משחזר את אותה נסיעה זה נראה לי כ'מסע טירונות' שבו לא ממש הבנתי מה עשיתי, אך מכל מקום יתכן שעצם העובדה שבאתי בלי "חכמות" ובלי שכל עצמי, גרם לי בסופו של דבר לזכות הגדולה להתקרב לתורתו ולהיות מההולכים בדרכו.

הנסיעה השניה, בראש השנה תשע"ה, כבר היתה משהו אחר לגמרי. היא הגיעה אחרי שנה של עבודה עצמית, לימוד הספרים, שיחות חברים, התבודדות, התחזקות ועוד. כעת כבר הגעתי מכח הציווי של מוהר"ן שהזהיר בכמה לשונות ואף ציווה לעשות כרוז שכל הסר למשמעתו יגיע על ראש השנה. כחלק מההכנות, השתתפתי בשיעורים ובשיחות חברים על הנושא, וכן השגתי בס"ד חיבור מיוחד על הנסיעה לאומן [מהרב יעקב נתן אנשין], והלימוד בו הוסיף מימד עצום לנסיעה ולהשתטחות על הציון הקדוש.

בנסיעה זו היינו קבוצה נכבדה של בחורים רווקים, חלקם די מבוגרים, ובאנו להגיד תודה על כך שאנחנו עדיין רווקים... כי כך ה' רוצה, ואנחנו מבטלים את רצוננו לרצון ה'. ובכל זאת ביקשנו גם שידוך, שהרי כידוע מוהר"ן העיד על עצמו שהוא שדכן גדול, ואיך לא ננצל את ההזדמנות כשאנחנו כבר פה... על כל פנים, התחזקנו שם מאד, ויצאנו עם כוחות מחודשים שהספיקו לזמן ארוך. אני באופן אישי גם קיבלתי על עצמי שאם אתארס, אחזור לציון להגיד תודה.

והנה זה פלא, בתוך חדשיים ימים, שלשה מהרווקים המבוגרים - שביניהם אני - זכינו למצוא את זיווגנו ולהתארס בשעה טובה! ודרך אגב כאן בעלון הנכבד זו ההזדמנות שלנו לפרסם את חסדי ה'.

כעת הגיע הזמן שלי לפרוע את החוב, ובשבת חנוכה בשנה זו, זכיתי לנסוע שוב לאומן. הפעם הרגשתי שייכות יותר מכל הפעמים, וכאשר השתטחתי על הציון, פשוט נפתח לי מעיין הדמעות, ובכיתי בלב מלא על גדותיו בשירה והודאה להשי"ת על חסדיו המרובים, ועל שזיכני להתקרב לאור הגדול הזה, יחד עם בקשה ותחינה לעתיד, לזכות להקים בית נאמן בישראל.

ולסיום, האם ברצונך להוסיף משהו?

כן, אני מרגיש שההתקרבות שלי לא היתה סתם איזה רצון לגוון או להתנסות במשהו חדש, בשבילי זה היה הצלת נפשות כפשוטו. אילו לא היה מזדמן אלי החברותא שהציע לי לימוד בספר "שעריו בתודה", וכל מה שהתגלגל בעקבות זה, אני לא יודע איפה הייתי היום!

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

<<< המשך מעמוד א'

ואותיות. שהם השתלשלות מד' אותיות הוי"ה [המרמזים על ארבעה דרגות של גילוי השם, שמתבטאים ג"כ, בארבע עולמות (אצילות, בריאה, יצירה, עשייה)], כלומר, תיבות התורה אינם סתם 'מילים', אלא אור עצום ונורא ש'מתלבש' באותיות התורה [ותגיה, ונקודותיה, וטעמיה].

כשאדם לומד תורה - הוא דבוק במקור החיים. הוא נוגע ממש במציאות ה' - כמעט ללא מחיצות. זהו מעמד נורא הוד, שאין לנו כלים לתפוס את עוצמתו. ולכן לימוד התורה היא **עצם מציאות חיינו**, כי היא היא החיבור בעצמו. גוי שיתיימר לחקות את הפעולה הזו - אחת דתו להמית (סנהדרין נט ע"א). כי מה לו ולמעמד שכזה, אינו אלא מחלל הקודש ומבזה את היחוד הנוראי שיש ליהודי עם אלוקיו כאשר הוא יושב ועוסק בתורה.

זהו לימוד התורה. וזוהי הכוונה הפשוטה שיש לכל יהודי לכוון בלימוד התורה - להיות מחובר למציאות האלוקית, הכי נקייה והכי אמתית והכי שורשית שיש. ובזה אנו מקבלים את החיבור ל"עיקר החיים". וכפי שכתב בנפש החיים (שער ד' פרק ו'): "בכל עת שיכין האדם עצמו ללמוד... יכוון להתדבק בלימודו בו בתורה בו בהקב"ה... כי הוא יתברך ורצונו חד" עכ"ל. זוהי גישה עמוקה ונוראית מחד, ומעשית ופשוטה מאד מאידך - השייכת לכל אחד באשר הוא.

מובן ממילא, מדוע זה לא נגמר ב'לימוד' התורה, אלא זה ממשיך לתוך קיום המצוות, ולתוך מציאות החיים כמו שהיא, ובעצם לכל דבר שיש בעולם, כי התורה 'מלובשת' בכל דבר, קרי: האור האלוקי שמונח בתורה, נמצא בעצם בכל דבר, [כי 'אסתכל באורייתא וברא עלמא']; אלא שבכח לימוד התורה, יש לנו את הכח לזהות את האור הזה בכל דבר, ולהגיע למצב שבכל דבר שנעשה, בכל מקום ומצב שנהיה, ובכל זמן - נוכל להתחבר לאור התורה, ולמציאות השי"ת שמונח בזה, שהוא הוא "עיקר החיים".

המדור "דרכה של תורה"
נתרם לזכות האשה רינה רחל בת טובה רבקה לבריאות והצלחה בכל

המדור "את והב בסופה"
נתרם לזכות אריה בן בילה וב"ב להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות

המדור "בית הייץ"
נתרם ע"י החפץ בעילום שמו, להצלחת בני משפחתו

המדור "במה ציבורית"
נתרם לרפואת האשה פיגא חיה בת שיינדל שרה בתושחו"

המדור "שיחת חברים"
נתרם לעילוי נשמת הגה"צ ר' יעקב בן ר' אברהם צבי גלינסקי זצ"ל נלב"ע כ"ב שבט תשע"ד

המדור משכני אחריך
נתרם ע"י הרה"ח ר' אשר זעליג מרגליות שליט"א לזכות כל הקוראים, לברכה והצלחה

כל המדורים "לבית ולמשפחה"
נתרמו ע"י הרב מיכאל בן יפה להצלחה בתורה ויראת שמים

הודעה חשובה – הננו להודיע על חידוש החבורה לאברכים בני תורה ללימוד משותף בספר "ליקוטי מוהר"ן" בכל יום רביעי בשעה 2:00-3:00 בצהריים, בבית הכנסת "זכרון משה" - ירושלים [בשטיבל האחורי ברחוב פרי חדש]. הציבור מוזמן לבא לחזק ולהתחזק.

BEN ◊ דיגון / עיצוב והדפסות

להשיג את העלון/לתרומות/ולכל הערה ניתן לפנות למשרד "נעשה ונשמע" או למס' 0527143103, דוא"ל: ale2@okmail.co.il

הקבצן לבית ולמשפחה
בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א
גליון 2
טבת תשע"ה

אמונה בתוך ה'מצרים'

קשה לתאר מה עבר על אמותינו בגלות מצרים. בכמה אמונה עקשנית הצטיידה אותה אמא יהודייה שעם כל הסכנות, המשיכה בשלה, להוליד ולגדל את ילדיה אל הבלתי ידוע, כשבכל יום הוא עלול להיות מושלך ביאור או להיכנס בין אבני הבניין... ואפילו אם לא, ובדרך נס היא תצליח להסתירו - מה מחכה לו כשיגדל? חיים של סבל ושעבוד מפרך מבוקר עד ערב ומערב עד בוקר, דור אחר דור, שנה אחר שנה, בעקביות והתמדה, בגלות שלא נגמרת.

אכן, מדובר במשהו בלתי נתפס. ובזכות אותן נשים - נגאלו אבותינו ממצרים.

ההיסטוריה חוזרת

כיום, אלפי שנים לאחר מכן, אנו עומדים באותו מצב. נתונים אנו כעת בשלהי הגלות האחרונה, והספיקות חוזרים על עצמם: מה יהיה עם הדור הצעיר? האם יש טעם להילחם ולנסות לגדל ולחנך את הנשמות הצעירות, להחדיר להם אמונה ויראת שמים? הרי הנסיונות אורבים על כל צעד ושעל, ובקל - הוא עלול להיות מושלך אל יאור השאול תחתית, או להישקע לצמיתות בקרירות אבני הבניין. ואף אם נצליח לשמור עליו עד שיגדל, מה יהיה אז? לאיזה כור היתוך של נסיונות הוא יצטרך להיכנס בעוד עשר-עשרים שנה או יותר?...

כי אמנם את גלות מצרים כבר עברנו, וכבר נגאלנו ממנה. ואנו חוזרים ומספרים בכל שנה את הנסים והמופתים שהיו שם; את עשרת המכות, קריעת ים-סוף, ענני הכבוד, גילוי כבוד ה' והשראת השכינה - שהיו אז. ובכל זאת, קשה לנו להשוות זאת למציאות שלנו, ולהאמין שאף בה אנו יכולים להחזיק מעמד, ואף ממנה נזכה להיגאל.

ולא פלא הוא, כי אכן הגלות והסתר הפנים שבימינו, גדולה וכבדה היא יותר מגלות מצרים, וככל שמתארך הזמן - נוספים נתונים רבים שאפילו בגלות מצרים לא היו, בין באורך הגלות ובין באיכות חושך הטומאה שמנסה לשלוט עלינו בכל העוצמה רח"ל. ואם במצרים התמודדנו עם מ"ט שערי טומאה, כיום אנו מתמודדים עם שער החמישים (ע"פ אור החיים שמות ג), וממילא נדמה, שמציאות זו אין לה פתרון. אך כנגד זה עמדו כל הנביאים והצדיקים, והודיעו בבירור על התהליך הארוך והמופלא המסתתר בתוך הגלות הזו - ועל הישועה המובטחת.

האמונה - קיום הכל

ובכן, הלבבות שואלים: מה העצה שאתה נמשיך גם אנו הלאה, מהיכן נשאב כח להמשיך ולהתמודד, לגדל ולבנות חיים זכים טהורים וקרובים לה' דור אחר דור?

הכח לזה נעוץ דווקא במדת האמונה. הדבר הפשוט הזה, הוא הוא אשר נושא על כתפיו את כובד המשא, הוא זה שפועם בלבבות ונותן כח להמשיך ולהתחזק. האמונה הפשוטה, זו שאינה צריכה שום הסבר וטעם - כוחה כל כך חזק ויציב, שאין מי שיכול לה. "ומלכותו ואמונתו -לעד קיימת". שנות אלף כשנות אלפיים, עד הסוף שבעו"ה קרוב.

"תבואי תשורי מראש אמנה" אומר הפסוק. ומפרש מוהר"ן (ליקוטי מוהר"ן ז), שכאשר 'תבואי' ותתקבצי מן הגלויות, אז 'תשורי' ותראי, שכל הגאולה וניסיה הרבים - היו בזכות ה'אמונה'. האמונה הפשוטה - זאת

המשך בעמ' הבא >>>

מה בקשתך?

הרבנית דבורה קרשבוים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

שאלה:

כבוד הרבנית שליט"א

בעלי הוא אברך בכולל ליטאי חשוב, ובשנים האחרונות הוא החל להביא לי עלונים או חוברות ברוחה של ברסלב, והוקסמתי מאוד. דברנו בינינו על איך צריך להיות מחובר לקב"ה ולדבר אתו על כל דבר קטן, כמובן לבקש אבל בעיקר להודות, וגם - - - להשיח את הלב על ה-כ-ל. כמו כן, אנו מדברים הרבה על תורת 'אזמרה' ולומדים לראות את הטוב שבכל דבר וגם בנו עצמנו. התרוממנו יחד לפסגות.

אך דבר אחד מציק לי לאורך זמן; ישנה תופעה יחודית - כמדומני - בברסלב בלבד, שכביכול מנסים לתת לה 'הכשר', ע"י ראיונות עם כל מיני אישים שכביכול נראים ליטאים או מחסידות אחרת - להראות ש'גם הם ברסלב', ואפילו בתוך ברסלב מחפשים לזה 'ראיות'. לדוגמא במגזין נשים תופיע השאלה 'מה היא ברסלב בשבילך?', כאילו יש ניסיון להראות כמה ברסלב זה טוב ונפלא. זה נשמע לי במחילה, כמו להבדיל, מְנשר שמביא ראיונות עם אנשים לאחר שהתנסו בהצלחה באיזה תכשיר הומאופטי מפוקפק... מנסים לקושש קולות להצלחת הפרנסה...

לבי כואב, וכי צריכים הסכמות או תחושות חוויתיות ש'מוכיחות' את עוצמת הדרך של ברסלב?! למה בויז'ניץ לא נראה אף פעם; מה זה ויז'ניץ בשבילך? למה בגור לא נשמע אף פעם ש'גם הרב שטיינמן מעיין בשפת אמת'?! לכאורה זה בחינה של 'בא לברך ונמצא מגדף' - זה משדר חוסר אימון בעצמנו, כאילו איננו בטוחים בדרכנו 'ומייבאים' הסכמות מבחוץ.

הרי הדרך של ברסלב היא נפלאה והדברים הם כ"כ בהירים, פשוטים ומוכחים שאינם צריכים שום חיזוק מאחרים. בטח לא הסכמות מגדולים של דורנו, שגדולים ככל שיהיו, אבל בוודאי מוהר"ן ומוהרנ"ת אינם צריכים 'הסכמה' מהם. לטעמי, זה ממש משדר חוסר אימון עצמי. [אא"כ מדובר בהסברה בחוץ לאנשים שחוששים...]

סליחה על השאלה הכואבת, אני שואלת רק כתלמידה שלא מבינה את השיעור... ובטוחה שהנושא מציק גם לאחרות, ואולי כבוד הרבנית תזכה אותנו בתשובה הולמת. תודה.

י. ש. ירושלים

תשובה:

לכבוד הכותבת היקרה י. ש.

שאלת חכם חצי תשובה. למעשה את בעצמך ענית על שאלותיך המעוררות עניין. ובכל זאת נדגיש ונראה את התשובות אחת לאחת.

נחלק את הנושא לשני חלקים: א. מדוע בברסלב עוסקים חזק מאד ב'הפצה', כלומר לקרב כמה שיותר אנשים לברסלב. ב. מדוע עושים זאת בצורה שמביאים ראיות 'מבחוץ', ולא מסתפקים בלהראות את היופי הפנימי.

לגבי החלק הראשון - מדוע עוסקים כל-כך ב"הפצה": אכן זו תופעה ייחודית בברסלב שנותנת מקום רב מאד להפצת אור רבינו וקירוב לדרך של ברסלב. וההסבר לזה הוא, ש'ברסלב' איננה מפלגה, או חצר וכדומה, אלא זהו דרך בעבודת ה', שמדריך כל אדם כיצד להגיע ל"לב בשר" [אותיות 'ברסלב'], כלומר, איך להיות קרוב לה' בכל מצב, ואיך להתמודד עם הנסיונות הגדולים שיש לכל אחד - בפרט בדורנו; ואיך להחזיק מעמד בעליות ובירידות בצורה נכונה. ובשורה תחתונה - מדובר במה שבאמת כל אחד צריך, בפרט היום. ובפנימיות - זהי תורה שנמשכת מאורו של משיח, ולכן בכוחה להאיר אור של גאולה וקרבת ה' לכל יהודי באשר הוא ובכל מצב.

ידועים דברי הבעש"ט באגרתו, שפגש את משיח ושאל "אימתי קאתי מר" וענה לו "כשיפוצו מעיינותיך חוצה", והיינו המעיינות הללו שמגלים את אורו של משיח לכל יהודי, וכאשר זה יתפרסם יותר ויותר - יוכל משיח להתגלות לכל העולם.

ובזה עוסקת תורתו של מוהר"ן - להאיר את גילוי הבעש"ט באופן פרטי לכל אחד, ובדרך ששייכת אף ובעיקר לדורנו. ולכן יש ענין לקחת להפיץ להאיר להסביר להשפיע בכל דרך ואופן כדי לקרב עוד ועוד נפשות לאור הגנוז הזה, וזה מקרב את הגאולה.

כל אחד היה רוצה שכל יהודי יהיה שומר תורה ומצוות, וכואב לו לראות אחד שאינו כזה, כך - במעגל פנימי יותר - צריך לרצות שכל יהודי יזכה באמת ובשלמות למה שהוא צריך לזכות, ושיזכה לחיות חיים טובים ואמתיים, של קרבת ה' ולב מלא באהבת ה', ולכן כל אחד מאתנו שזכה לטעום מהאמת הזו הבהירה והפשוטה והמוכחת - כדברין, צריך לרצות מאד, להתפלל, ולעשות הכל כדי שכל עם ישראל יזכו אף הם לכך.

✦ ✦ ✦

לגבי החלק השני - מדוע משתמשים בראיות מבחוץ: את אומרת "זה משדר חוסר אמון בעצמנו, כאילו איננו בטוחים ומביאים הסכמות מבחוץ, דרכינו היא נפלאה, והדברים כ"כ בהירים ופשוטים" - אשריך ואשרי חלקך שאת אכן מרגישה כך. אבל בעצמך ראית צורך להדגיש "אא"כ מדובר בהסברה לאנשים שחוששים", ואתמקד בדבריך אלו.

רבינו ציווה עלינו להפיץ את אורו, ולהשתדל לקרב את הלמדנים ואנשים גדולים [שהם תופסים זאת יותר טוב, וגם בכוחם להשפיע על אחרים]. אך כידוע, אנשים אלו ששתולים בחצרות התורה והחסידות חוששים מכל סטיה קלה, ומכל מיני אורות גבוהים; הם רוצים לצעוד בדרך המסורה לנו מדור לדור, ולכן הם מאד מסויגים מהעניין שנקרא 'ברסלב', ונראה להם שמדובר במשהו מוזר ורחוק.

ולכן כן חשוב להביא דברים מהחפץ חיים זצ"ל או להבחל"ח מהסטייפלער או מאדמו"ר וכדו', כי זה מוכיח שהדרך הזו כן מבוססת **ואינה סותרת למסורת מדור לדור**; וכפי שעשה בעל "השתפכות הנפש" בהקדמה הארוכה שלו לספרו, שהביא באריכות איך שבכל הדורות עסקו ב'התבודדות' - החל מהאבות הקדושים ועד צדיקי דורנו.

אז נכון שרבינו לא צריך 'הסכמות', אפילו לא של גדולים, אבל רבינו בעצמו כאשר הוציא את ספרו ליקוטי מוהר"ן - שהם תורות ישר מן השמים (כפי שהעיד בעצמו) - בכל זאת שלח את תלמידיו לקבל הסכמות מגדולי דורו, וזאת מהסיבה שהזכרתי. וכן הזהיר אותנו רבינו הקדוש שלא לסטות משום מנהג ומשום סעיף שולחן ערוך. ובקיצור: דרך רבינו נראית חדשה, ולכן חשוב להדגיש שהיא אמנם קנקן חדש אך מלא ישן, וכפי שאמר רבינו: אני מוליך אתכם בדרך חדשה, שהיא ישנה מאד.

את טוענת שמציקה לך שהתופעה נמצאת בברסלב בלבד, שמשתמשים בראיונות, הסברים, ובכל מיני אמצעים חיצוניים שמזכירים פוליטיקה או תכשיר הומפאטי. אז ראשית - לפעמים צריכים אמצעים חיצוניים לעורר את הלב, כפי שר' נתן סיפר על השבת הראשונה שהייתה אצל רבינו, שכמעט ראשו התפוצץ מהמתיקות והדבקות של מה שראה שם; ובכל זאת הדגיש שהדבר הראשון שצד את עיניו היו **פמוטי הכסף הגדולים והמבריקים** של רבינו, שהם משכו אותו. ורק כך הוא התפנה לראות את הפנימיות והאור הגדול, עד שאחר הסעודה יצא לילה שלם אל הנהר, וצעק וזעק "בברסלב בוערת אש - הבער אותה בלבי". וא"כ יש מקום לאיזשהו יופי חיצוני שימשוך את לב האדם שיבא לבסוף לפנימיות.

ולכן אין פה ענין של בא לברך ונמצא ח"ו, אלא יש פה זריקת אבן למים שיוצרת מעגלים מעגלים, ואף פעם איננו יודעים איזה מעגל יפגוש באיזה אדם ואיזה חריש הוא יעשה בלבו פנימה.

***

את מתלוננת על ששואלים את נשות ברסלב "מה זה ברסלב בשבילך" ורואה בכך נסיון לקושש קולות. לענ"ד הדברים הם הפוכים לגמרי. זכיתי כבר לדבר לפני נשים מברסלב זה 30 שנה, ולפחות פעם בשנה [ביאה"צ של רבינו] אני שואלת את השאלה הזאת:

רבינו אומר בתורה לד, שיש לכל אדם שלש נקודות. נקודת הצדיק, נקודת החבר, והנקודה שבינו לבין קונו. ורבינו אומר שכל אחד צריך להאיר בחברו מהנקודה שלו, ולקבל מחברו את מה שאין לו.

ולכן אני שואלת "מה זה ברסלב **בשבילך?**" וכוונתי היא: הרי רבינו הוא שורש העצות, הכל כלול בו, אבל מה הנקודה **שלך** בתוך כל הנחל הנובע הזה? וע"י הדיון הזה מתלבנים דברים ומתעוררים הרגשות דרכים ושבילים.

עבורי זו שאלת מפתח, כשבסופו של דבר אני אוספת את התשובות, ומביאה אותם לשורש הנושא, שהוא ההתקשרות לצדיק שפירושה אהבה והתכללות. בוודאי שבשאר החסידויות אין שאלה כזאת, כי החסידות בימינו מהווה מסגרת די-קבועה, הכוללת אורח חיים וקהילתיות קבועה ונסיעות לרבי, בלי דגש על נקודה עצמית וייחודית לכל אחד, אז מה יש לשאול?!

שאלות למדור זה ניתן לשלוח לכתובת: משפחת קירשבוים, רח' הרב מבריסק 6 בית שמש. או לדוא"ל: gmail.com@4104442, או: ale2@okmail.co.il ולציין: עבור מדור "מה בקשתך".

לכתך אחרי

ראיון התמודדות

במדור זה נארח בעז"ה בכל פעם אחת מהנשים היקרות, שבעליהן התקרבו לתורת מוהר"ן, ונשמע מפיהן כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנושא.

הפעם נארח את סיפורה של גברת פ.מ. מבית שמש, אשת חבר לאחד מחשובי הת"ח בעיר, שמוסר שיעורים מזה כמה שנים לבני תורה בתורת מוהר"ן.

א. ספרי לנו מעט על הרקע שלך

בעלי למד בבחרותו בישיבת פוניבז'. הוא היה מתמיד גדול, תלמיד חכם ועובד ה'. והיה מקורב מאד להרב שך ולגדולי הדור הקודם.

אני גם-כן גדלתי במשפחה ליטאית-שורשית, ושמחתי להינשא לבחור שכזה. יחד בנינו את ביתנו, כשאני משתדלת לאפשר לו ללמוד כרצונו, והוא אכן ניצל את הזמן, ולמד כ-15 שעות ביממה בכולל ש"ס, בלי הפסקה לשום דבר, מלבד שיחת טלפון של כמה דקות. והוא גדל וצמח ונעשה ת"ח גדול.

ב. מתי ואיך התקרב בעלך לברסלב

כעבור ארבע שנים מנישואינו, הוא חזר יום אחד עם עיניים בורקות. הבנתי שקרה משהו.

הוא לא ידע איך לדבר על זה, וממילא ניסה להתחמק מהנושא. אך לאט לאט החל לדבר על כולל חצות ועל שדות, הסתכלתי עליו כאילו נפל מהירח. אך החיוך הפנימי שליוה את דיבורו, נתן לי להבין שזה משהו יותר טוב ממה שאני חושבת.

ג. איך התמודדת עם זה?

בהתחלה לא הייתי מוכנה לכך כלל. בפרט שחמי מאד מאד מתנגד לברסלב. הייתי מאד אהודה במשפחת חמותי, ורק זה מה שהיה חסר לי, להסתכסך עם חמותי וחמי וכל הגיסים.

עבר חודש, חודשיים, ראיתי שהוא נעשה פשוט יותר ויותר מאושר, בנפש פנימה. בעלי היה טיפוס מאד לחוץ, שאולי היו אחרים שקראו לזה 'יראת שמים' אבל הרצינות וה'נערווין' לא נתנה הרגשה טובה לסובבים אותו, ופתאום שמתי לב שיש כאן בן אדם חדש, רגוע, שמח, עם שלוות הנפש ויישוב הדעת.

אז התחלתי לקלוט שברסלב זה לא קופים. ולא דובים, פשוט אנשים צנועים ושמחים, והתחלתי לשתף פעולה. בהתחלה רק הסכמתי לדבר על 'רבי נחמן'. עד שכעבור שנה וחצי כבר התחלתי לקרוא לו "הרב".

אחד מהדברים שמאד עזרו לי, הוא שבעלי ישב הרבה והסביר בנועם את השיטה הזאת, כדי להכניס אותי לעניינים, ולא השאיר אותי לבד. נפתח לפני עולם חדש, אמיתי, קשה לתאר בכתב. ומה שחיבר אותי סופית, היה מה שמצאתי בברסלב נשים מאד יקרות ומיוחדות.

ד. האם הייתה לכם התמודדות עם המשפחה או הסביבה?

אוהו. התמודדות זו לא מלה. היה לנו מלחמות קשות. נידו אותנו מהמשפחה, לא הורשינו להגיע לביקור חג. גם לא השתתפו בברית שעשינו לבן. ועוד דברים שלא אספר משום חילול השם.

ההתמודדות הייתה קשה מנשוא, עד שהחלטנו - בעלי ואני - לטוס ביחד לאומן.

נסענו לציון מתוך הרגשה שהפסדנו את כל המשפחה, ואת כל ההערכה מהסובבים והקרובים. הגעתי לאומן. הרגשתי שרבנו 'אמר' לי: "עזבי את כולם. אני יהיה חמיך, חמותך, גיסך, ואחיך, ואבא ואימא, אני יהיה בשבילך הכל".

חזרתי לארץ מאושרת. בטוחה, ורגועה. ההתמודדות עדיין המשיכה. אך הרגשתי שקבלתי נשמה חדשה. וכמובן לא עברו הרבה שנים וכבר מסתובב לי נחמן חמוד בבית.

העניין המשיך עוד כמה שנים, עד שב"ה, לאט לאט הרוחות נרגעו, והקשר חזר והתחדש, עד שכיום חזרנו להיות חלק מהמשפחה. ההורים מצפים מאד לביקורינו, וכמובן משתתפים בשמחתנו. ובשורה התחתונה, הם מודים שבעלי הוא הבן המיוחד ביותר שלהם, ויש להם נחת ממנו יותר מכולם.

ה. מה דעתך כיום על ברסלב?

כל אשה שרוצה לראות אושר פנימי ואמיתי בעיניים של בעלה [לא רק שיהיה מאושר כשאמר 'חבורה' ועשרים אנשים עשו טובה והשתתפו, ולא רק כשה'שטיקל תורה' שלו יופיע באיזה קובץ מארח וכדו'. וגם לא כשיתפרו לו את שני הכפתורים המאושרים בפראק], שתתחיל להתפלל שבעלה יתקרב לברסלב.

לא הייתי מדברת על כך, ובצורה כזו, אם לא שחוויתי את זה בחיים. בעלי היה איש מכובד גם לפני כן, חשבתי שאני כבר בשפיץ. עכשיו אחרי שאני יודעת מה זה ברסלב, אני מסתכלת על אותו שפיץ כבדיחה עצובה.

ברסלב נותנת לאדם חיים אמיתיים, ואושר פנימי אמיתי. ואם תתפללי ותזכי - פשוט תקבלי בעל חדש.

ו. מה יש לך לומר לאחרות?

כל אשה שמתמודדת בנושא, או שרוצה לטעום מיערת הדבש הזו - שתתפוס את ההזדמנות הראשונה ותסע לאומן, זו יכולה להיות מתנת החיים שלך.

מליבא לפומא

קבוצת תמיכה לנשים שחוו אובדן בעל ליטאי ומתמודדות עם בעל ברסלבר!

מי שמזדהה-מוזמנת! סודיות מובטחת...

פגישה שניה

בפגישה הקודמת שוחחנו על התגובה הראשונה שלנו, כאשר גילינו את עצמינו עומדות מול בעל שנהיה או שהולך להיות ברסלבר. בתחילה נבהלנו, נלחצנו, אולי התנגדנו, או אפילו נלחמנו. אבל זהו זה, הבנו שאנחנו הולכות לשנות כיוון, הגענו למסקנה ש"עדיף ללכת יד ביד מאשר ראש בראש", ולא רק זה עדיף, אלא זה התפקיד שלנו כנשים - להשלים (תרתי משמע) ולא להגביל, לחנך, להתנגד או להתווכח. זאת היא תמצית הפגישה הקודמת.

ובכן, בל נשלה את עצמינו שממסקנה זו ואילך נעלמו להם כל הקשיים, המניעות והבלבולים. נכון, הבנו מה התפקיד שלנו, אבל **איך עושים את זה?**

על זה נלמד בפגישה הזו בעז"ה.

לא להתלהב, אין לי מרשם פלאים, וגם אם כן, הוא לא נכנס כאן בשורות הספורות שהקציבו לי... מדובר בתהליך שבנוי מצעד אחר צעד, ובסופו של דבר - זו תהיה התמודדות פרטית של כל אחת עם עצמה.

נתחיל בצעד הראשון. בשלב זה, כל אחת תנסה לחשוב **מה בעצם מפריע לה!** לא, לא שכחתי למה אנחנו כאן, אני יודעת שהנושא הוא 'ברסלב', השאלה היא: מה **בדיוק** מפריע לך עם "ברסלב"??? כמו שאומרים המבינים: "אבחון נכון- חצי פתרון".

אז בבקשה, תחשבי עם עצמך מה קשה לך:

- שהוא מאמין בצדיק? - אותך לא חינכו על אמונת חכמים?! אז זה לא בדיוק אותו הרב של אבא שלך, על זה את עושה טרור? לא.
- שהוא מתפלל מדי הרבה? - הרי בגמרא (מסכת ברכות) כתוב: "הלוואי ויתפלל אדם כל היום כולו". רבי יוחנן שאמר זאת, כידוע, לא היה ברסלבר. ואם יש לך התנגדות לתפילה, בשביל זה צריך 'קבוצת תמיכה' מסוג אחר.
- שהוא ב'אורות'? - מעולה, תחסכו קצת בפלורוסנטים ותתקזזו.
- שהוא מתעסק בהפצה או בשיחת חברים על חשבון הזמן של הלימוד שלו? זה באמת נושא טעון. אבל במחילה מכבודנו, אין שום מקור לכך שהלימוד קודם לעבודת ה' ולקירוב ישראל לאביהם שבשמים (ולאו דווקא קירוב רחוקים עם עגיל וקוקו, גם בעלך הוא יהודי ורוצה להתקרב לאביו שבשמים, ומי לא צריך חיזוק?). ובינינו, מרצה בערכים היית מקבלת יותר בשמחה, נכון? אז בקיצור לא זו הבעיה. **בשלב זה, נזכיר לעצמנו שוב: אני לא בוחרת לבעלי באיזה שביל יפסע, הוא בוחר, ואני רק מסלקת אבני נגף בדרכו!**
- הוא רוצה לנסוע לאומן? אז מצד ההלכה, לכל הדעות ולכל הפוסקים מותר לצאת מא"י לקברות צדיקים; והמעלה של "לא לצאת בכלל מא"י" - מתגמדת לעומת המעלה של "אישה כשרה עושה רצון בעלה". ואם מצד ההרגשה, אם היה נוסע לחתונה של אחיו בחו"ל היית מבינה, נכון?

מי שעדיין לא השתכנעה, ושאלה זו או אחרת עדיין מקננת בקרבה: אל דאגה! בעז"ה נדבר על כל אחד מהנושאים בנפרד. המטרה כעת היא רק לגלות **שמשהו יותר בסיסי** עומד לנו בגרון ומציק, והוא זה שמוצא את כל הבעיות האלו ועוד רבות, ומנפנף בהן בהתלהבות. אבל באמת הכל מגיע **משורש אחד עמוק יותר**, אותו אנו מנסות להתרכז ולתפוס.

אז זהו, כעת אף אחד לא רואה, לא שומע ולא יודע, את עם עצמך. נסי לגלות מה **באמת** מפריע לך. תעצמי את העיניים, ותנסי לדמיין:

...מחר בבוקר את מקבלת טלפון מאמא שלך, שאבא הליטאי וכל הילדים התברסלבו סופית תוך לילה; חמיך מתקשר ומספר לכם שהוא בדרך לקנות כרטיס טיסה לאומן; את מגלה פתאום שכל השכנים בבנין ברסלבים כבר שנתיים, רק שהם הסתירו את זה; את שומעת שכל החברות שלך מהסמינר, ללא יוצאת מן הכלל, התחתנו עם ברסלבים או שהתקרבו אח"כ; מתפרסמת שמועה שגילו את הרב השכונתי לומד בספר ליקוטי מוהר"ן; תפסת את הבעל של המורה ה"ליטאית" חוזר מהתבודדות ביער; הילד שלך חוזר מהחיידר עם תפילות מליקוטי תפילות שהרב'ה חילק להם, בבית ספר של הבנות התחילו לומר "תיקון הכללי" לאחר שחרית...

טוב, תפתחי את העיניים.

נכון שברגעים האלה היה לך נוח יותר עם הדרך החדשה של בעלך?... אפילו אמרת לעצמך: "איזה נס שגם אנחנו ברסלבים!"... אמת?

יפה. אז כולן מסכימות פה אחד, ששורש הבעיה היא: **החברה!**

אם כך כבר עשינו חצי עבודה, וקראנו לאויב בשמו. בעז"ה בפגישה הבאה נתקדם לצעד הבא, ונלמד איך ללחום בו!

להתראות!

<<< המשך מעמוד קודם

שעוברת מדור לדור - היא זאת שתחזיק. הסיפורים הפשוטים שסיפרו האבות והאמהות לבניהם, ויספרו הבנים לבניהם שלהם, שהמסר שלהם הוא: שה' איתנו, והגלות היא זמנית, ואנו מקוים לה' ולישועתו הפרטית והכללית - היא היסוד שהכל תלוי בו.

אלא שאת האמונה צריך ללבות ולחזק. "חדשים לבקרים רבה אמונתך" אומר הפסוק, ומפרש ר' נתן שה' יתברך בורא בכל יום את כל העולמות מחדש ועושה כל יום דברים אחרים חדשים בעולם, הכל בשביל להוליד ולגדל את האמונה מחדש. לכן באים מקרים חדשים בכל יום, מאורעות חדשות ודברים רבים ומגוונים - כדי שאנו נאמין כל פעם מחדש, ונפנה אליו מחדש, להודות על העבר, ולהתפלל ולבקש על העתיד. ופתאום כל תחנה בחיים, כל מאורע וכל הזדמנות הופכים להיות חלק ממסכת ארוגה שכולה אמונה.

✦ ✦ ✦

את הכח לאמונה, לוקחים בעיקר מן הצדיקים, ומקיום עצותיהם - כל אחת לפי כוחה. להם, שהאמת נגלתה להם יותר מאתנו, היה את התפקיד לחזק אותנו, ובתוך עצותיהם הפשוטות ודבריהם המחזקים - טמון וגנוז מין אמת אמתית כזאת שמלמדת אותנו - להמשיך ולחיות את החיים של האמונה, ובהתחדשות.